

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
ODJELJENJE ZA PLATNE SISTEME

Kartičarstvo u BiH u 2018. godini

Sarajevo, 28.02.2019.godine

SADRŽAJ:

Uvod	3
Broj aktivnih kartica.....	3
Zastupljenost prema vrsti kartice	4
Promet karticama	5
Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica	7
Prosječan promet po kartici	8
Zastupljenost prema brendovima	9
Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija	10
Realizacija karticama BiH banaka u inostranstvu	12
Realizacija inostranih kartica u BiH	14
ATM i POS uređaji	16
Elektronsko bankarstvo	18

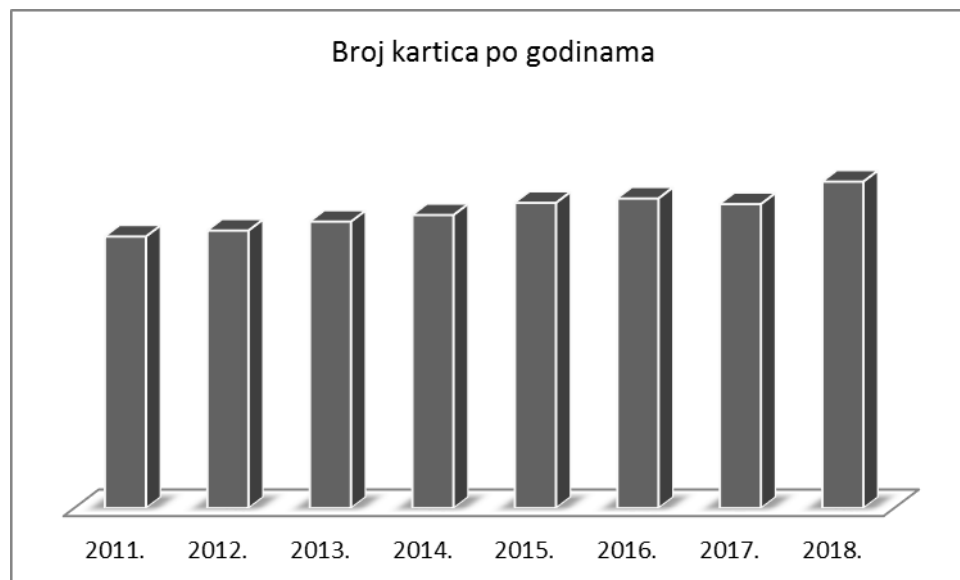
Uvod

Izveštaj „Kartičarstvo u BiH u 2018. godini“ kao redovan godišnji izvještaj o kartičnom poslovanju u BiH je rađen na osnovu podataka prikupljenih od 24 banke u BiH i Diners Club BH d.o.o.

Broj aktivnih kartica

Kartice svojim klijentima izdaju 23 banke u BiH i jedna kartičarska kuća. U pitanju su globalni brendovi: MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok samo tri banke – Bosna Bank International dd Sarajevo, KIB dd Velika Kladuša i Union Banka dd Sarajevo – nude jedinu domaću karticu – Bamcard.

Ukupno aktivnih kartica je prošle godine bilo 2.153.346, za razliku od 2017. godine kada je bilo 2.005.213 kartica kod građana BiH.

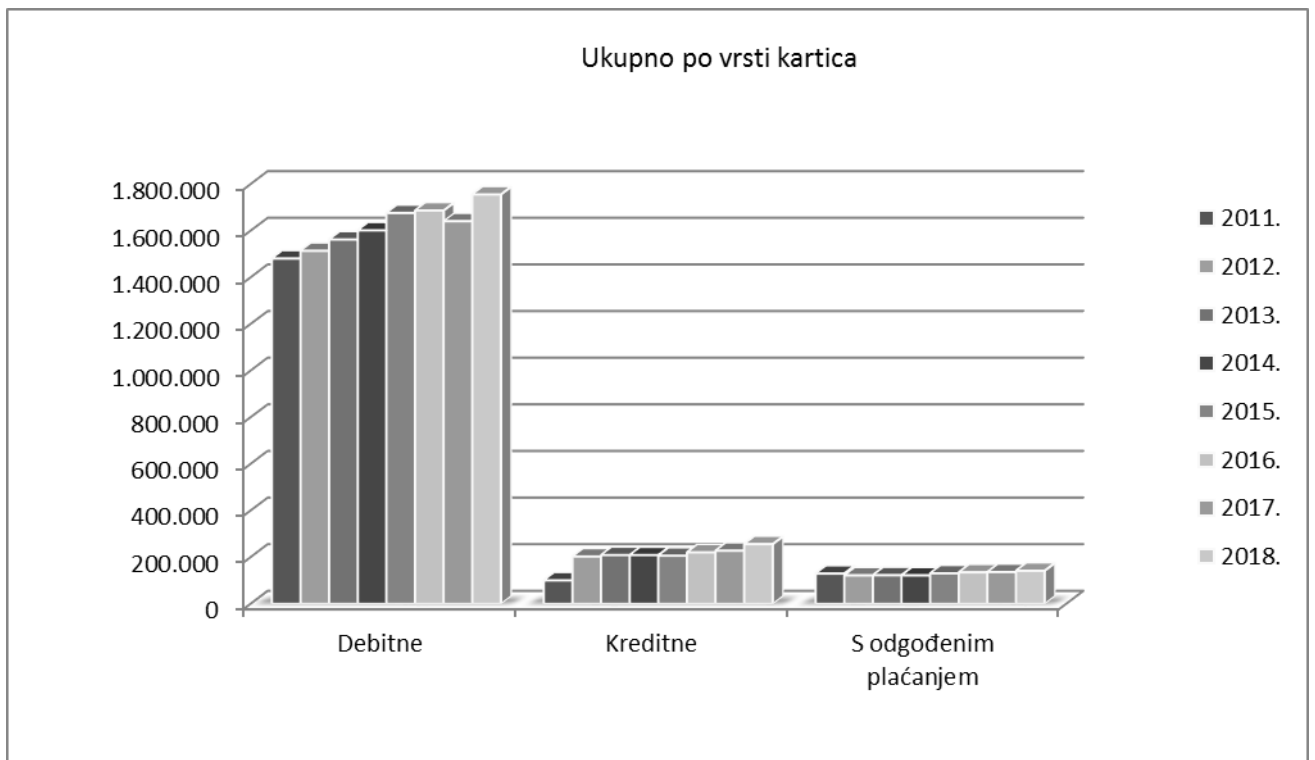

Agregatno je povećan broj kartica za 148.133. Time je ponovno vraćen višegodišnji pozitivni trend povećanja broja aktivnih kartica na godišnjem nivou koji je bio nakratko prekinut prošle godine kada je došlo do smanjenja kartica za 37.067.

Zastupljenost prema vrsti kartice

Ukupno po vrsti kartica			
	Debitne	Kreditne	S odgođenim plaćanjem
2011.	1.480.885	100.453	129.707
2012.	1.513.818	202.866	121.901
2013.	1.562.277	209.059	122.841
2014.	1.601.616	208.838	121.900
2015.	1.676.159	206.257	130.803
2016.	1.686.751	220.572	134.957
2017.	1.641.222	227.910	136.081
2018.	1.755.474	256.059	141.813

Najzastupljenije su debitne kartice, što je jasno iz grafikona:

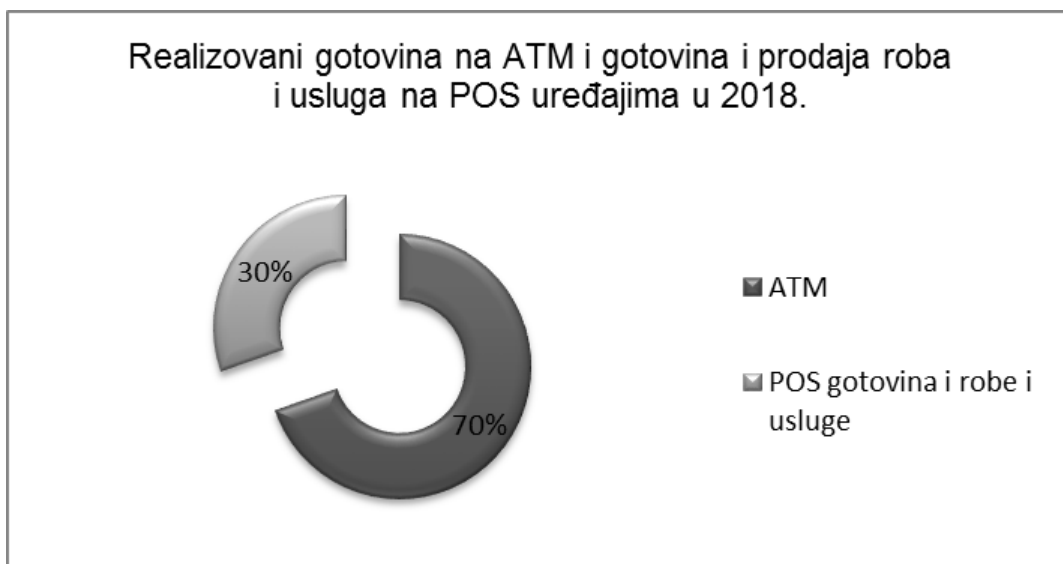
Promet karticama

Protekle godine je karticama, u zemlji i inostranstvu, realizovano transakcija u vrijednosti od 10.286.958.664 KM. 2017. godine realizovana vrijednost transakcija je bila 9.511.334.218 KM što znači da je došlo do povećanja vrijednosti transakcija u iznosu od 775.624.446 KM.

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Vrijednost transakcija	7.182.665.487	7.175.144.269	7.663.585.465	8.791.381.069	9.511.334.218	10.286.958.664
Povećanje / smanjenje u odnosu na prethodnu godinu	854.683.916	-7.521.218	488.441.196	1.127.795.604	719.953.149	775.624.446

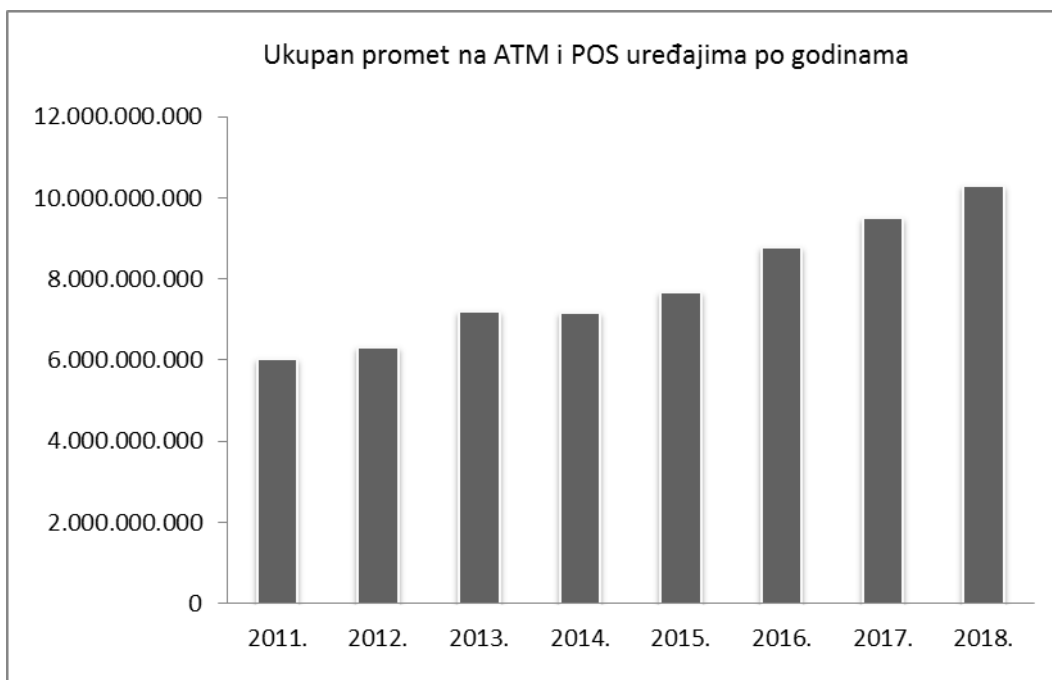
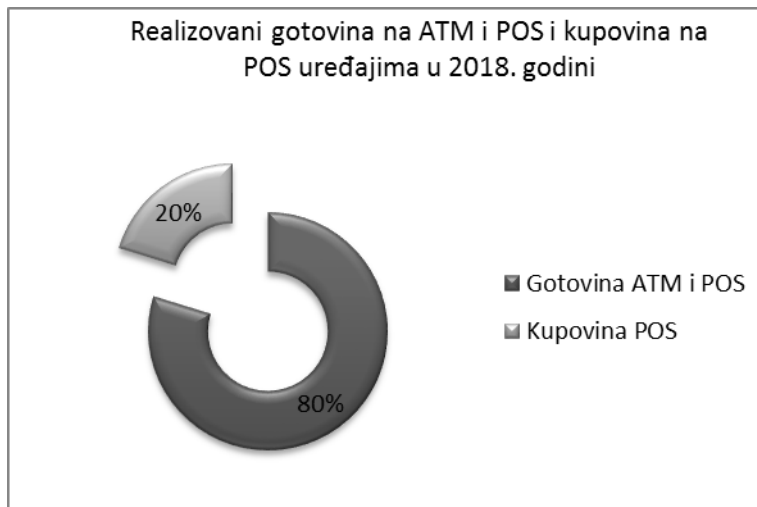
Struktura potrošnje ATM/POS u iznosu od 10.286.958.664 KM je sljedeća: putem ATM aparata podignuto je, što u zemlji što u inostranstvu, gotovine u iznosu od 7.164.868.325 KM (2017. godine taj je iznos bio manji iznosio je 6.754.333.637 KM), a na POS aparatima je realizovano 3.122.090.339 KM (2017. godine taj iznos je bio manji i iznosio je 2.757.000.581 KM) ili u procentima na ATM aparatima je realizovano 70 % vrijednosti a na POS 30 %.

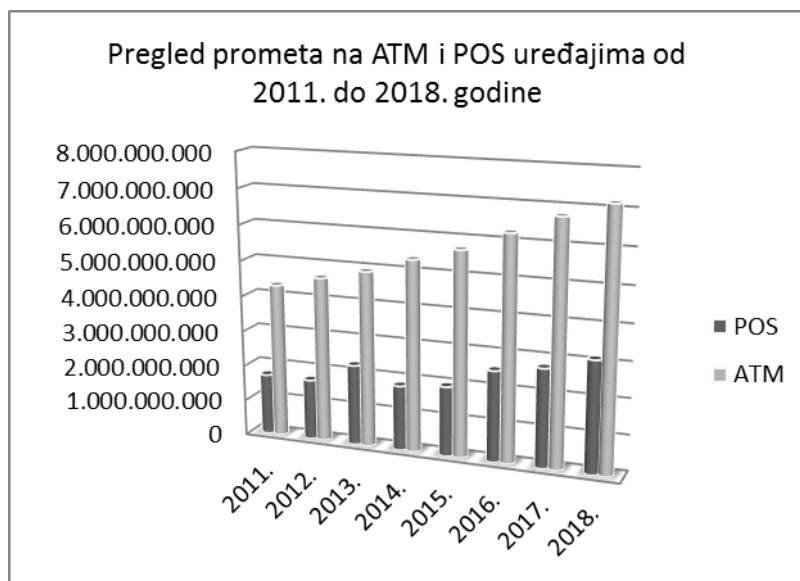
	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.
Godina	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
POS	2.265.262.784	1.827.688.465	1.956.297.497	2.547.040.384	2.757.000.581	3.122.090.339
ATM	4.917.402.704	5.347.455.804	5.707.287.968	6.244.340.685	6.754.333.637	7.164.868.325
Ukupno	7.182.665.487	7.175.144.269	7.663.585.465	8.791.381.069	9.511.334.218	10.286.958.664
U odnosu na prethodnu godinu	854.683.916	-7.521.218	488.441.196	1.127.795.604	719.953.149	775.624.446

Realizovana gotovina na ATM i POS i kupovina na POS uređajima u KM			
Godina	Gotovina ATM i POS	Kupovina POS	Ukupno
2014.	5.991.316.382	1.183.827.887	7.175.144.269
2015.	6.262.309.790	1.401.275.675	7.663.585.465
2016.	7.180.282.093	1.611.098.976	8.791.381.069
2017.	7.741.241.399	1.770.092.819	9.511.334.218
2018.	8.205.753.284	2.081.205.381	10.286.958.664

U protekloj godini procenat realizovane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 80 %, a vrijednost roba i usluga je iznosila samo 20 % od ukupnog prometa putem kartica.

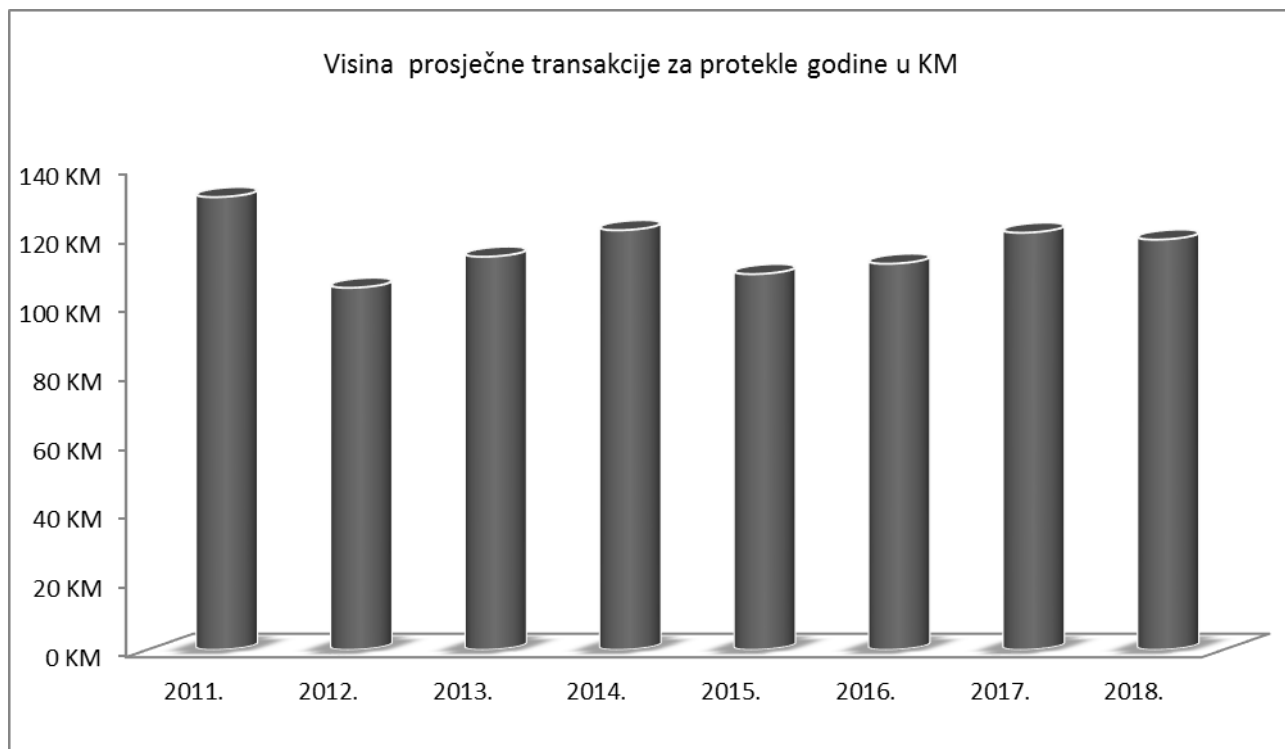

Broj transakcija i visina prosječne transakcije kartica

U 2018. godini ukupan broj transakcija je bio 86.134.742 i veći je u odnosu na 2017. godinu kada je iznosio 78.902.847. Prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 119 KM u 2018. godini i manja je u odnosu na 2017. godinu za 2 KM.

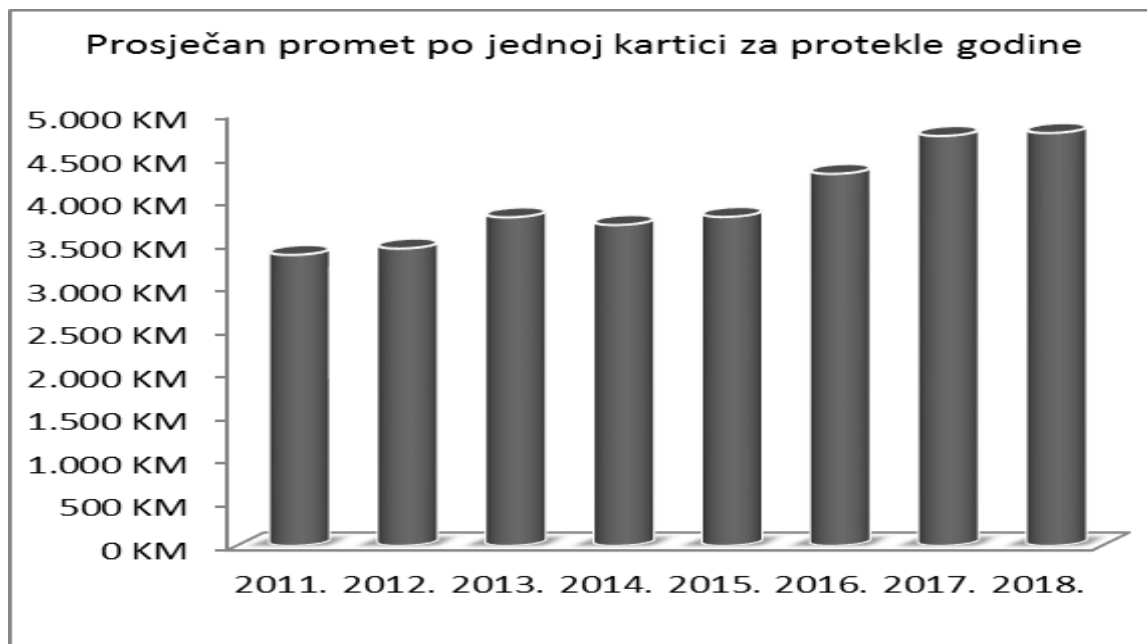
Visina prosječne transakcije za protekle godine u KM						
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Vrijednost transakcija	7.182.665.487	7.175.144.269	7.663.585.465	8.791.381.069	9.511.334.218	10.286.958.664
Broj transakcija	62.982.773	58.945.668	69.988.784	78.349.350	78.902.847	86.134.742
Visina prosječne transakcije	114 KM	122 KM	109 KM	112 KM	121 KM	119 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	9 KM	8 KM	-13 KM	3 KM	9 KM	-2 KM

Prosječan promet po kartici

Prosječan promet po jednoj kartici za protekle godine u KM							
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj kartica	1.839.021	1.889.141	1.932.354	2.013.219	2.042.280	2.005.213	2.153.346
Prosječan promet po jednoj kartici za protekle godine	3.441 KM	3.802 KM	3.713 KM	3.807 KM	4.305 KM	4.743 KM	4.777 KM
Razlika u odnosu na prethodnu godinu	74 KM	361 KM	-89 KM	93 KM	498 KM	439 KM	34 KM

Prosječan godišnji promet po jednoj kartici je u 2018. godini iznosio 4.777 KM, za razliku od 2017. godine kada je bio manji i iznosio je 4.743 KM. Dakle, zabilježeno je povećanje u visini od 34 KM. Povećanje prometa po jednoj kartici 2017. godine u odnosu na 2016. godinu iznosilo je 439 KM.

Zastupljenost prema brendovima

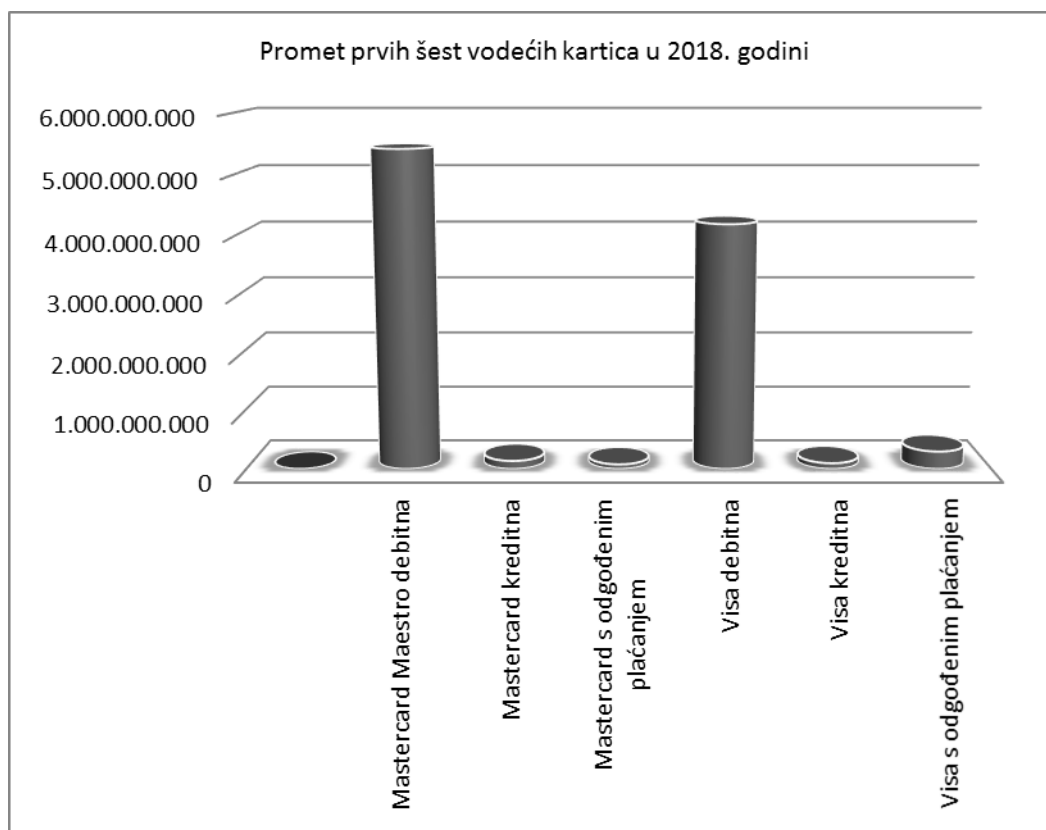
Na BiH bankarskom tržištu zastupljenost prema brendovima, u broju aktivnih kartica po godinama –izgleda ovako:

Zastupljenost kartica u BiH prema brendovima							
Godina	Mastercard	Visa	Diners	American	BamCard	Ostale	Ukupno
2011.	506.181	1.258.923	902	7.390	17.649	0	1.791.045
2012.	541.389	1.275.925	804	7.390	13.418	95	1.839.021
2013.	607.700	1.261.893	676	6.098	12.774	0	1.889.141
2014.	645.879	1.268.252	453	6.570	11.200	0	1.932.354
2015.	742.265	1.253.784	163	6.913	10.094	0	2.013.219
2016.	898.914	1.124.181	0	7.471	11.714	0	2.042.280
2017.	983.194	1.001.137	3.792	7.246	9.844	0	2.005.213
2018.	1.252.486	870.018	13.350	7.123	10.369	0	2.153.346

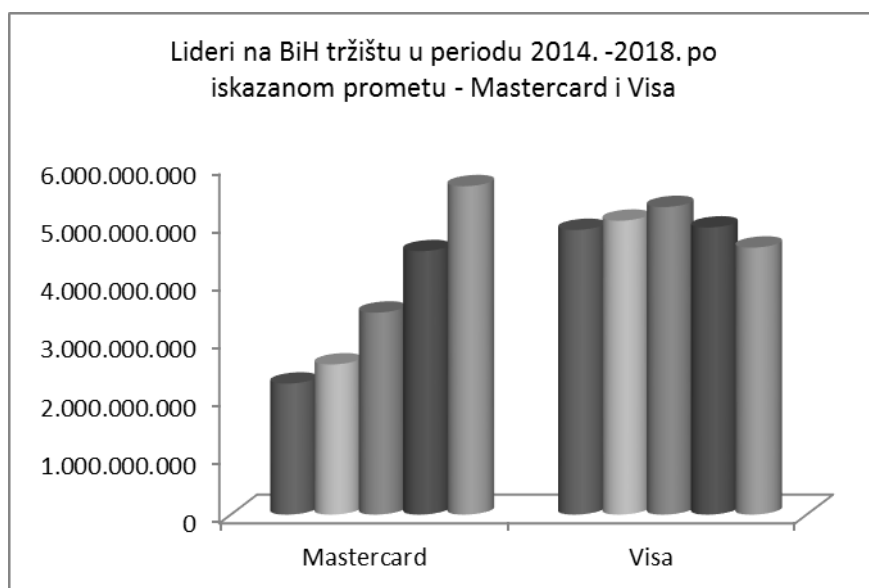
Vodeći brendovi u kartičarstvu po vrijednosti transakcija

Najveći iskazani promet u protekloj godini zabilježila je Maestro debitna kartica 5.423.054.267 KM. Slijedi je Visa debitna sa prometom od 4.182.851.733 KM.

Promet prvih šest vodećih kartica na bankarskom tržištu BiH u 2018.						
	Mastercard Maestro debitna	Mastercard kreditna	Mastercard s odgođenim plaćanjem	Visa debitna	Visa kreditna	Visa s odgođenim plaćanjem
2013.	2.932.129.085	278.558.774	71.217.174	5.096.179.719	256.464.125	501.537.536
2014.	2.048.183.130	151.758.171	51.946.743	4.502.693.249	90.691.266	298.888.782
2015.	2.331.328.678	193.512.382	56.175.463	4.528.307.195	472.111.336	50.845.124
2016.	3.260.548.298	118.886.176	92.010.021	4.877.980.869	105.163.866	303.385.270
2017.	4.311.459.375	112.334.990	103.836.813	4.525.800.813	103.759.174	304.992.432
2018.	5.423.054.267	140.742.500	80.676.156	4.182.851.733	100.862.576	304.928.133

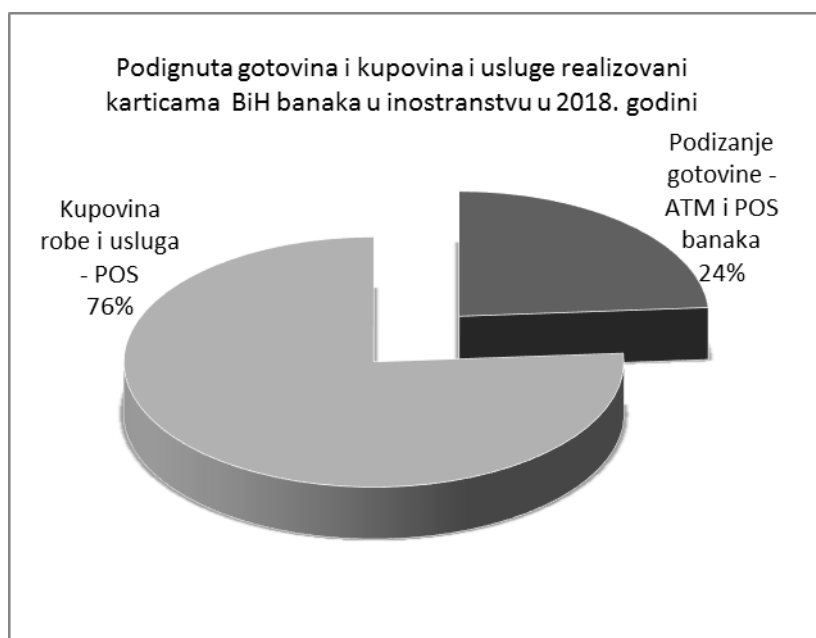

Lideri na BiH tržištu u periodu 2014. - 2018. po iskazanom ukupnom prometu kartica u KM		
Godina	Mastercard	Visa
2014.	2.251.888.044	4.892.273.297
2015.	2.581.016.522	5.051.263.655
2016.	3.471.444.495	5.286.530.005
2017.	4.527.631.177	4.934.552.418
2018.	5.644.472.923	4.588.642.441

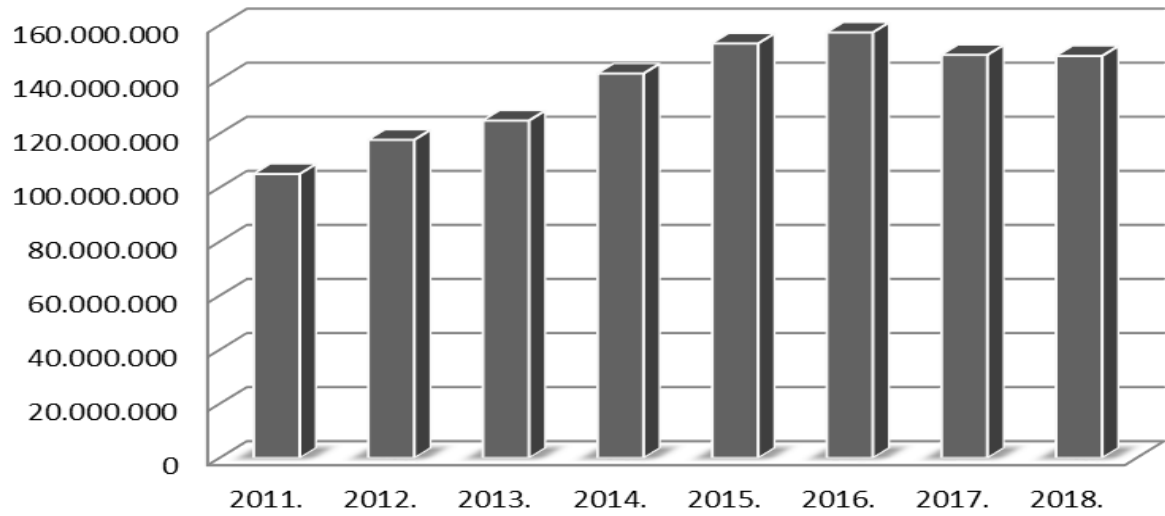
Realizacija karticama BiH banaka u inostranstvu

Realizovana vrijednost u inostranstvu kartica izdatih u BiH bankama po godinama (u KM)					
Godina	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka	%	Kupovina robe i usluga - POS	%	Ukupno
2011.	105.058.925	36,70%	181.181.562	63,30%	286.240.487
2012.	117.695.779	35,17%	216.909.470	64,83%	334.605.249
2013.	131.530.666	28,57%	312.086.319	71,43%	443.616.985
2014.	142.230.675	37,94%	232.647.135	62,06%	374.877.810
2015.	153.355.097	35,60%	277.473.948	64,40%	430.829.044
2016.	157.432.300	31,89%	336.233.572	68,11%	493.665.871
2017.	149.116.978	28,16%	380.343.995	71,84%	529.460.973
2018.	148.722.157	23,88%	474.027.695	76,12%	622.749.852

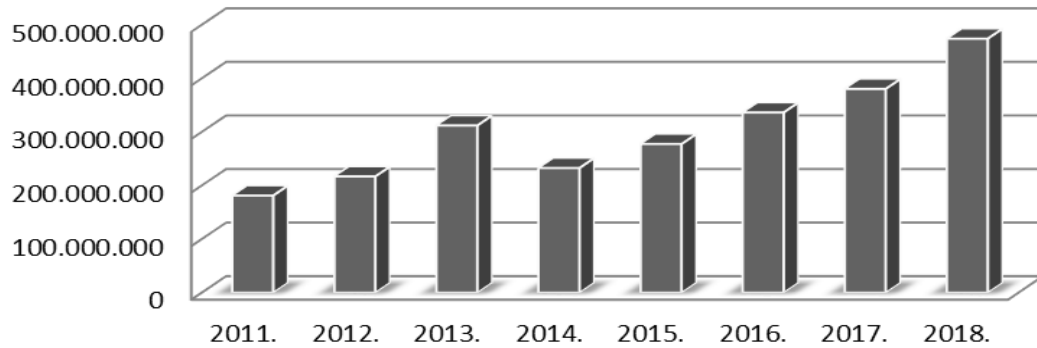

U protekloj godini, na ATM i POS uređajima banaka u inostranstvu, građani BiH su preko kartica izdatih u našoj zemlji, realizovali iznos od 622.749.852 KM, a u toku 2017. godine 529.460.973 KM, više za 93.288.879 KM. Od tog iznosa na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca 148.722.157 KM (u toku 2017. godine 149.116.978 KM), a robe i usluga na POS uređajima je realizovano u visini od 474.027.695 KM (u toku 2017. godine 380.343.995 KM).

Podizanje gotovine - ATM i POS banaka u inostranstvu, po godinama

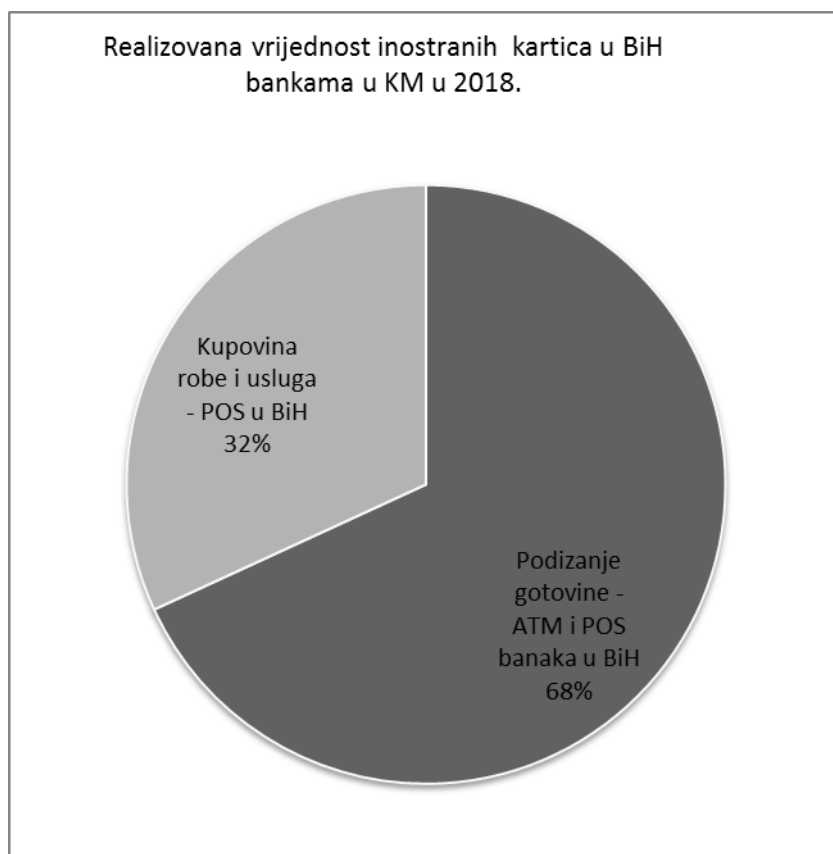

Kupovina robe i usluga - POS, po godinama

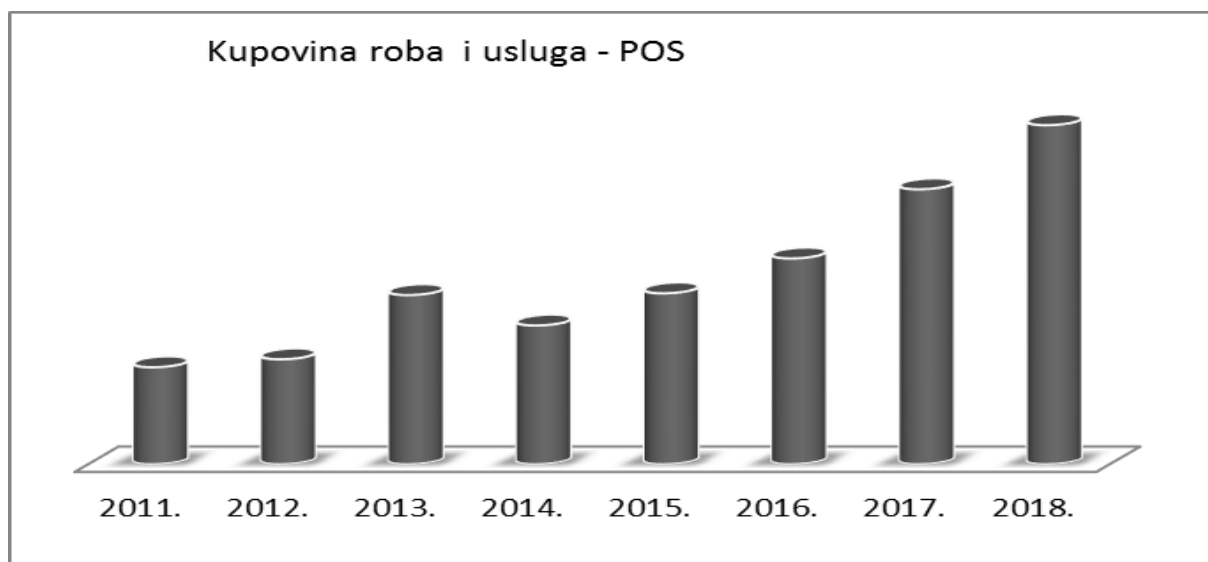
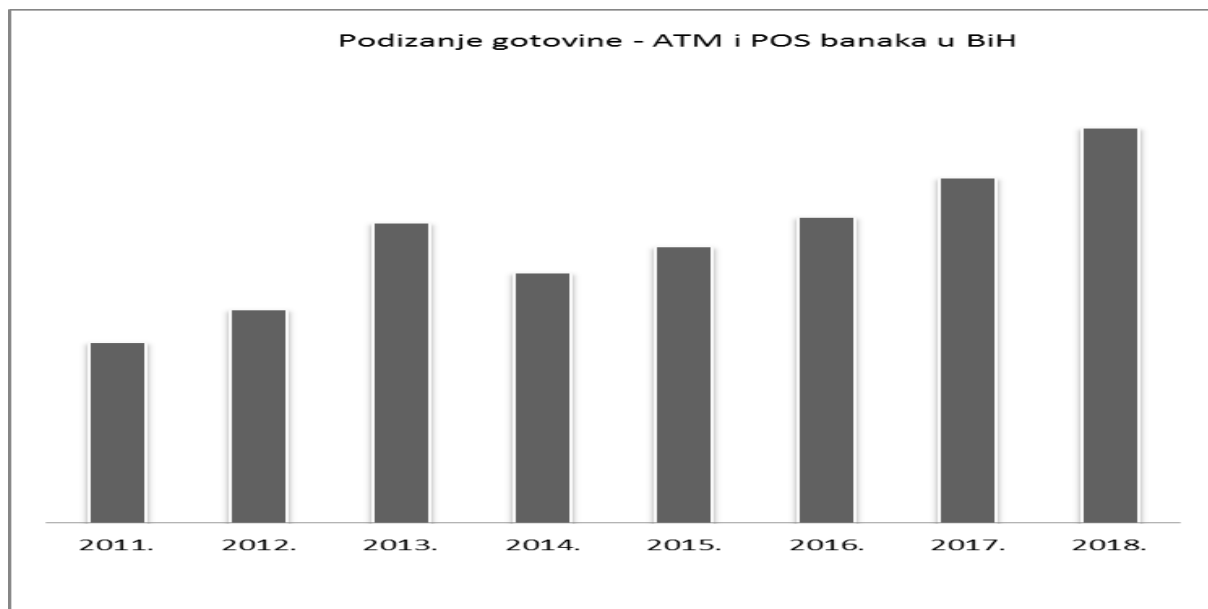

Realizacija inostranih kartica u BiH

Realizovana vrijednost inostranih kartica u BiH bankama i trgovinama po godinama (u KM)					
Godina	Podizanje gotovine - ATM i POS banaka u BiH	%	Kupovina robe - POS trgovina u BiH	%	Ukupno
2011.	635.208.789	77,35%	186.021.530	22,65%	821.230.319
2012.	751.263.900	78,88%	201.200.029	21,12%	952.463.929
2013.	1.054.602.119	76,47%	324.438.451	23,53%	1.379.040.570
2014.	878.871.438	76,76%	266.068.507	23,24%	1.144.939.945
2015.	973.115.942	74,80%	327.828.213	25,20%	1.300.944.155
2016.	1.075.006.118	73,14%	394.692.297	26,86%	1.469.698.415
2017.	1.212.928.661	69,70%	527.299.419	30,30%	1.740.228.080
2018.	1.390.398.792	68,14%	650.248.273	31,86%	2.040.647.065

Inostrani građani su karticama svojih banaka iz inostranstva na ATM i POS uređajima BiH banaka u 2017. godini realizovali 2.040.647.065 KM (u toku 2017. godine 1.740.228.080 KM). Od ovog iznosa je preko ATM i POS uređaja dignuto gotovine u iznosu od 1.390.398.792 KM (u toku 2017. godine 1.212.928.661 KM). Robe i usluga preko POS uređaja je realizovano u visini od 650.248.273 KM (2017. godine 527.299.419 KM).

Godišnje kretanje prometa izgleda ovako:

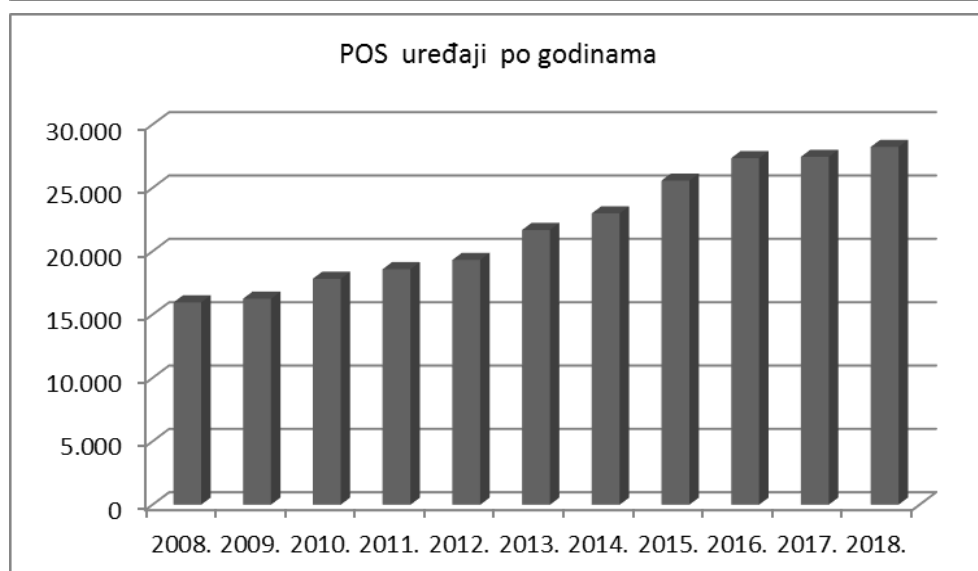
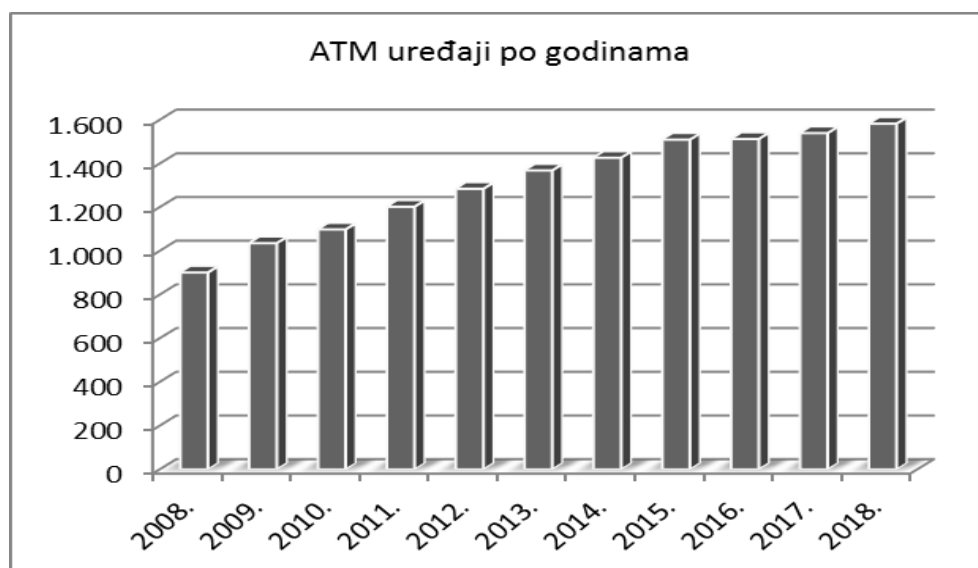
Promet kartica stranih banaka u BiH na ATM i POS uređajima u KM		
Godina	Ukupno u godini	Razlika u odnosu na prethodnu godinu
2011.	821.230.319	61.861.678
2012.	952.463.929	131.233.610
2013.	1.379.040.570	426.576.641
2014.	1.144.939.945	-234.100.626
2015.	1.300.944.155	156.004.211
2016.	1.469.698.415	168.754.259
2017.	1.740.228.080	270.529.665
2018.	2.040.647.065	300.418.985

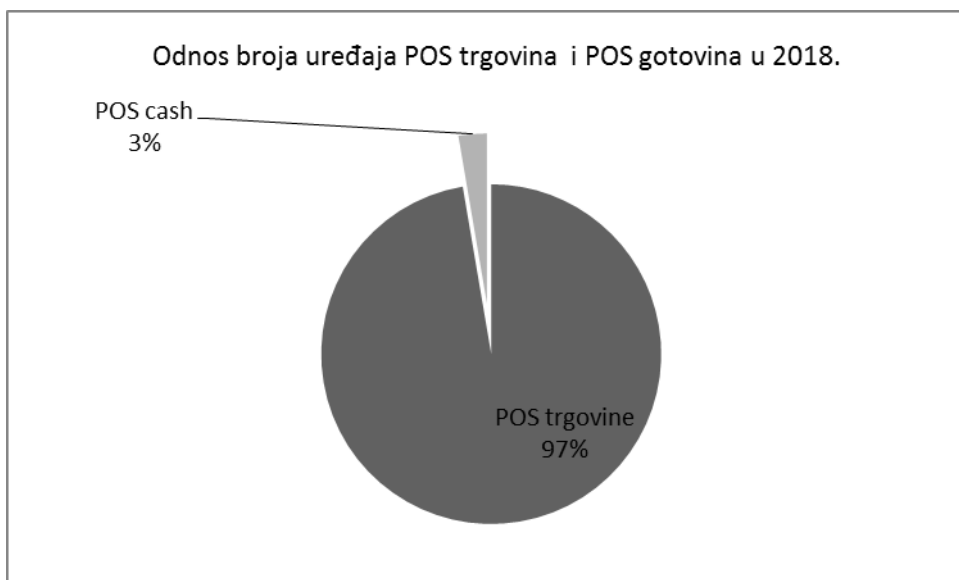
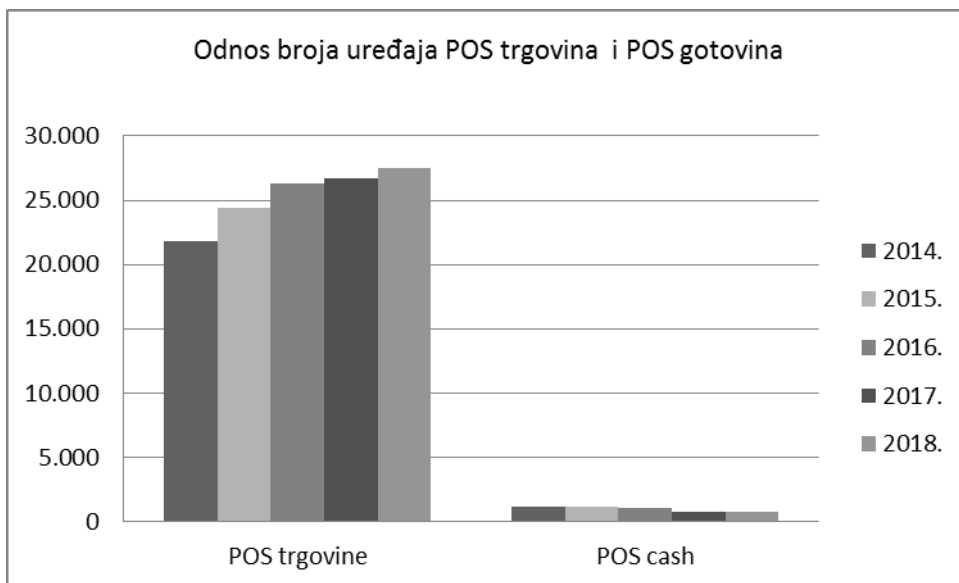
ATM i POS uređaji

Banke intenzivno rade na uvođenju u ponudu sve većeg broja ATM i POS uređaja. U protekloj godini bilo je instaliranih ukupno 1.582 ATM uređaja (prethodne 2017. godine 1.539) i 28.239 POS uređaja, od toga 27.481 u trgovinama i 758 na šalterima banaka.

Broj instaliranih ATM i POS uređaja				
Godina	ATM uređaji	POS trgovine	POS gotovina	Ukupno ATM i POS
2014.	1.426	21.792	1.202	24.420
2015.	1.509	24.421	1.158	27.088
2016.	1.512	26.324	1.029	28.865
2017.	1.539	26.673	785	28.997
2018.	1.582	27.481	758	29.821

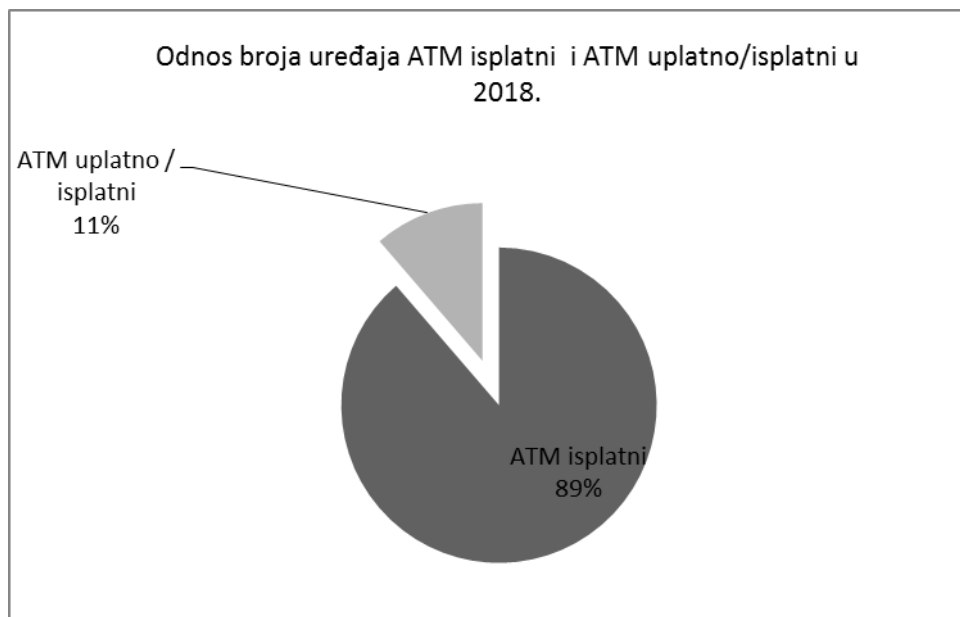
Ovaj trend povećanja broja ATM i POS uređaja je vidljiv iz godine u godinu što jasno pokazuju grafikoni:

Broj ATM isplatnih i ATM uplatno/isplatnih za 2018. godinu pogledajte u slijedećoj tabeli:

Odnos broja uređaja ATM isplatni i ATM uplatno/isplatni		
Godina	ATM isplatni	ATM uplatno / isplatni
2018.	1.403	179

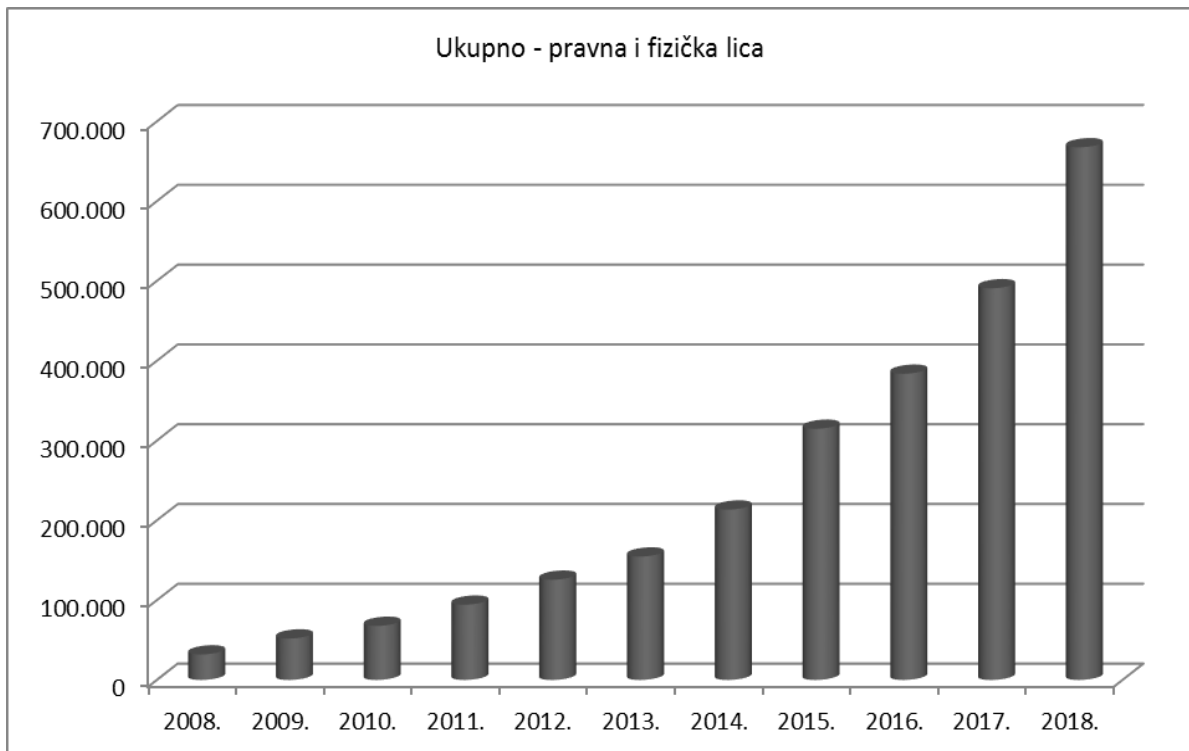
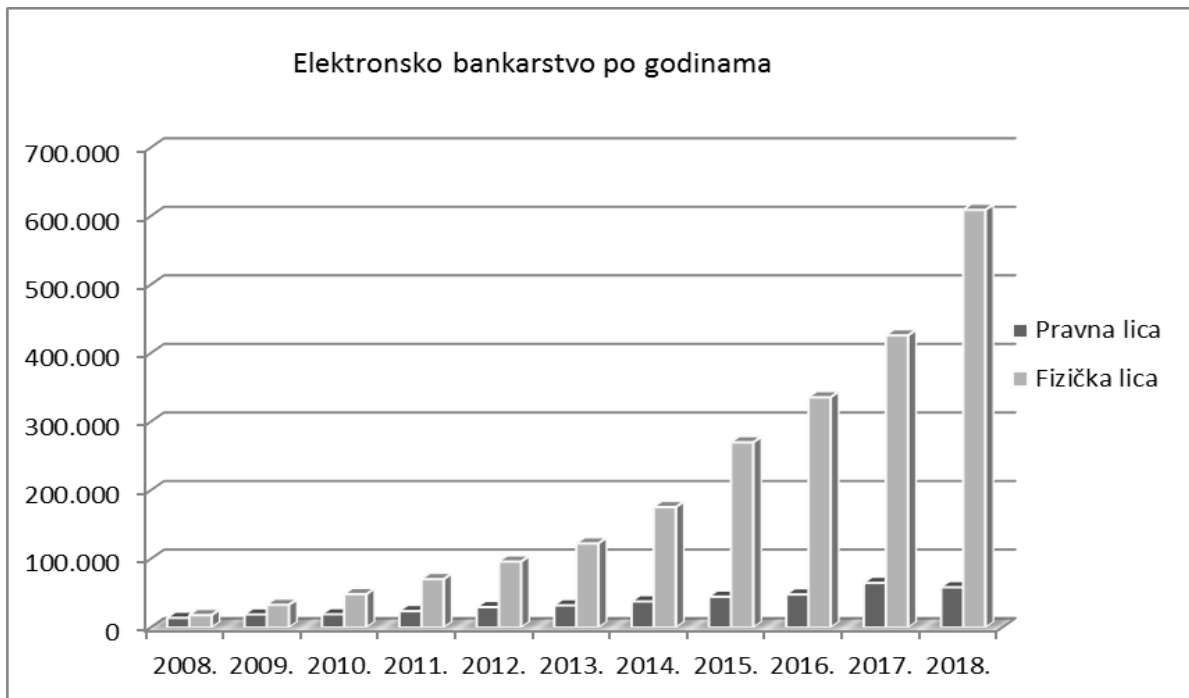

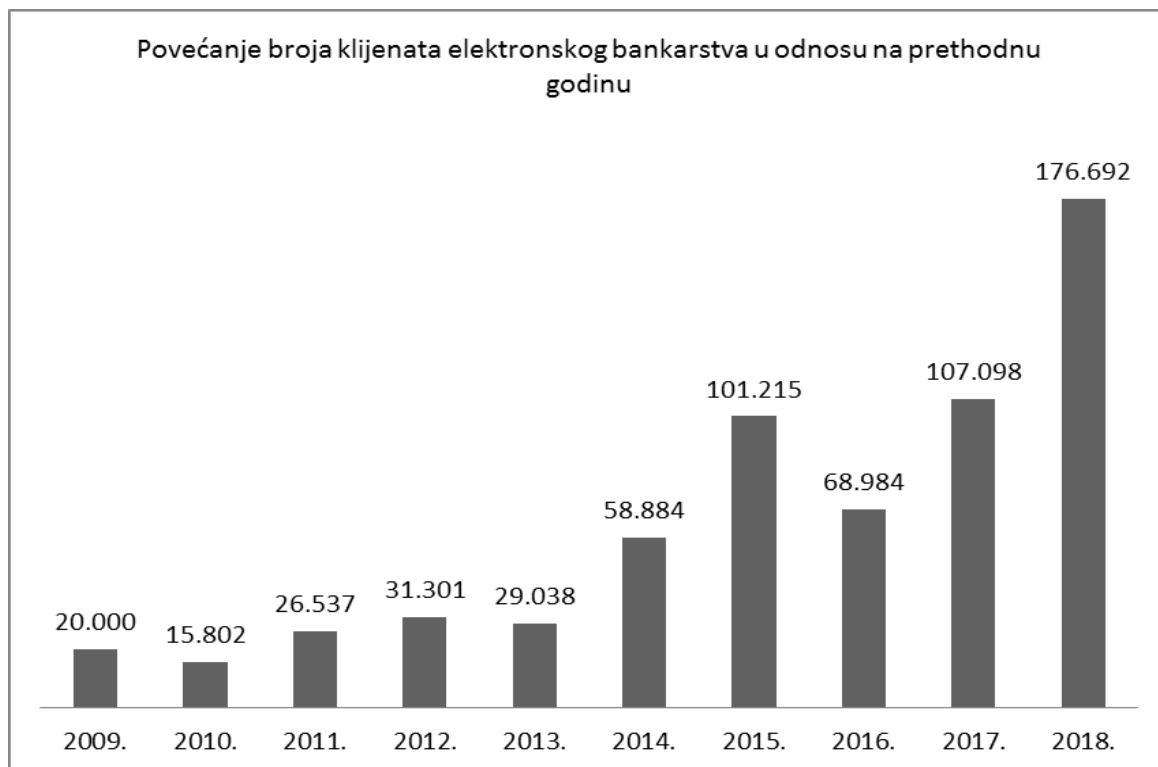
Elektronsko bankarstvo

22 banke u BiH nude elektronsko bankarstvo (mobilno ili internet bankarstvo).

Ovom vrstom usluge obuhvaćeno je ukupno 667.551 subjekata (u toku 2017. bilo je 490.859), i to 58.670 pravnih subjekata (u toku 2017. bilo je 64.961) i 608.881 fizičkih lica (u toku 2017. je bilo 425.898). Izražen je trend povećanja broja klijenata fizičkih lica koji koriste ove usluge.

Elektronsko bankarstvo po godinama			
Godina	Pravna lica	Fizička lica	Ukupno
2008.	14.000	18.000	32.000
2009.	19.000	33.000	52.000
2010.	19.257	48.545	67.802
2011.	23.865	70.474	94.339
2012.	29.599	96.041	125.640
2013.	32.156	122.522	154.678
2014.	37.974	175.588	213.562
2015.	44.802	269.975	314.777
2016.	48.053	335.708	383.761
2017.	64.961	425.898	490.859
2018.	58.670	608.881	667.551

U naredoj tabeli ćemo prikazati broj korisnika elektronskog bankarstva u 2018. godini razdvojeno na korisnike mobilnog bankarstva i internet bankarstva.

Korisnici mobilnog i internet bankarstva u 2018. godini							
Godina	Mobilno bankarstvo - Pravna lica	Mobilno bankarstvo - Fizička lica	Mobilno bankarstvo	Internet bankarstvo - Pravna lica	Internet bankarstvo - Fizička lica	Internet bankarstvo	UKUPNO
2018.	1.783	357.265	359.048	56.887	251.616	308.503	667.551

